

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

14 (577)

ISSN 1407-1479

2019. gada 16. septembris

JUBILEJAS NUMURS LAIKRAKSTA 30. GADADIENĀ

Foto - J. BRENCIS

GREETINGS TO THE SCIENCE BULLETIN – 30

Felix UNGER,
President European Academy
of Sciences and Arts

The Sciences Bulletin has been existing for 30 years now and is issued by the Latvian Academy of Sciences, the Latvian Council of Science and the Latvian Union of Scientists. 30 years is a long time, it is almost one generation and within this time many things have changed, in Latvia too. I recall very good the progress which has been done since

1992, when I visited for the first time Riga. This Newspaper is stimulating, especially to young scientists and all the scientific matters should be brought to the attention in international environments and is mainly designed for the Latvian scientists to foster all the development and to encourage young people being active in their field of sciences.

Science is part of our future!

**“Science
is part of our future!”**

Sveiciens “Zinātnes Vēstnesim” trīsdesmitgadē!

Šis izdevums, ko kopīgi izdod LZA, LZP un LZS, pastāv jau 30 gadus. Tas ir ilgs laiks, gandrīz viena paaudze. Šajā laikā notikušas daudzas pārmaiņas, arī Latvijā. Es redzu ļoti lielu progresu kopš 1992. gada, kad pirmo reizi biju Rīgā. Izdevums adresēts pārsvarā Latvijas zinātniekiem, lai veicinātu visa veida attīstību un starptautisko perspektīvu. ZV ir rosinošs, īpaši jauniešiem zinātniekiem, tas stimulē viņus būt aktīviem savā zinātnes jomā.

Zinātne ir mūsu nākotnes daļa!
Fēlikss Ungers, Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas prezidents

“Zinātnes Vēstnesis” Nr 1. 1989. g.

SVEICIENS “ZINĀTNES VĒSTNESIM” JUBILEJĀ!

Ilmārs DŪRĪTIS,
LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju apakškomisijas priekšsēdētājs

Sirsniņi sveicu visus Latvijas zinātniekus un ar zinātnes procesu saistītos ļaudis, bet jo īpaši “Zinātnes Vēstneša” redakciju, mūsu laikraksta 30 gadu jubilejā! Gandrīz katra zinātnieka vārds kādreiz ticis vai vēl tiks iedrukāts un aiznests pasaulē, tieši caur šo mums svarīgo laikrakstu!

Mēs varam būt lepni, ka mums ir šāds laikraksts – laika raksts, kas ne tikai informē par svarīgāko, bet dokumentē mirkli, kurš ik sekundi kļūst par vēsturi! Novēlu nākamo darba cēlienu “Zinātnes Vēstnesim” vēl kvalitatīvāku un ražīgāku!

“Mēs varam būt lepni, ka mums ir šāds laikraksts!”

PAR AKTĪVU UN RĪCĪBSPĒJĪGU SADARBĪBU!

Ilga ŠUPLINSKA,
Izglītības un zinātnes ministre

Pēc analogijas ar cilvēka dzīvi laikrakstam “Zinātnes Vēstnesis” tuvojās radošākais un ražīgākais posms: kad augstākā izglītība ir iegūta, iespējams, atrasts priekšu raisošs, sapņus piepildošs darbs un disertācijai praktiskā pētījumu daļa jau izstrādāta. Cita starpā, tam pietiek laika kā pilsoniskām, tā cilvēcisko labstajūtu radošām aktivitātēm. Tas nozīmē, ka informācijas pārpilnības un datu “uzbrukuma” laikā laikrakstam “Zinātnes Vēstnesis” ir: 1) vēl uzstājīgāk, vizuāli iedarbīgāk jāizklāsta zinātnes atklājumu norise un to sasaiste ar nozares, tautsaimniecības attīstību, 2) jāorientējas uz noteiktu adresātu, tai skaitā uz politiķu un jauniešu auditorijas mērķtiecīgu uzrunāšanu, 3) plašāk un vispusīgāk jāatspoguļo zinātnieku redzējums uz globāliem procesiem valstī un pasaulē.

Izglītības un zinātnes ministrija ir par aktīvu un rīcībispējīgu sadarbību arī turpmāk!

ZINĀTNES VĒSTNEŠA JAUTĀJUMI

Publiciātes foto - Valsts prezidenta kanceleja

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTAM

Dr.h.c.iur. **Egilam LEVITAM**

Sveicam Jūs Valsts prezidenta amatā! Savā runā tūlīt pēc ievēlēšanas Saeimā Jūs teicāt, ka būsiet visu pārliecību, visu tautību, visu ticību, visu Latvijas pilsoņu prezidents. Vai varam paļauties, ka Jūs, pats būdams zinātnieks, būsiet arī visu Latvijas zinātnieku prezidents? Vai saredzat ceļus kā panākt, lai Latvijas zinātnieki justos novērtēti, vajadzīgi savai valstij?

Lai Latvija būtu gudra, moderna, ilgstspējīga un tiesiska valsts, zinātnieki ir neatņemama sabiedrības daļa. Tieši zinātnieku radošais, drosmīgais un izzinošais prāts no-

drošina valsts izaugsmi nākotnē. Zinātnieku lomu mūsu valsts labklājībā plānoju izcelt arī turpmāk, piemēram, organizējot Zinātnes dienu pili, veidojot diskusiju par aktuālajiem tematiem un apmeklējot ar zinātni saistītus pasākumus. Plānoju arī regulāras vizītes Latvijas izcilākajos institūtos un pētniecības grupās.

Vairākās intervijās Jūs esat minējis, ka jau pēc gadiem desmit globalizācijas un tehnoloģiju ietekmē dzīvosim pilnīgi citā sabiedrībā un mums to būtu jāparedz un jāgatavojas jau tagad. Ko šajā sakarā varētu un vajadzētu darīt Latvijas zinātniekiem, kādos virzienos pārvērst pētījumu projektus?

Viennozīmīgi ir jāapzinās, ka mūsdienu zinātne ir starptautiska zinātne, ikdienas darbs sadarbojoties ar kolēģiem no visas pasaules.

“TIEŠI ZINĀTNIEKU RADOŠAIS, DROSMĪGAIS UN IZZINOŠAIS PRĀTS NODROŠINA VALSTS IZAUGSMI NĀKOTNĒ!”

Ir vairāk vēribas jāpievērš kvalitatīvam, pasaulē pieprasītam pētniecības rezultātam. Nodarbojoties ar pasaulē aktuālākajām tēmām, darot to pēc visaugstākajiem kritērijiem un kopā ar pasaulē spēcīgākajiem ārvalstu zinātniekiem, mēs paši būsime tie, kas veidos nākotni, nevis tai sekos.

Būdams Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda doktors tiesību zinātnē, Jūs regulāri atradāt laiku piedalīties visdažādākajos zinātnieku forumos, esat daudz zinātnisku publikāciju autors un līdzautors. Vai arī turpmāk atradīsiet laiku zinātnei un varam Jūs gaidīt Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulcēs un kongresos?

Lai īstenotu iecerētās pārmaiņas valstī, Valsts prezidenta amats tuvākajos četros gados prasīs ievērojamu laiku un pūļu ie-

guldījumu. Līdz ar to aktīvs darbs zinātnē šobrīd nav mana prioritāte, tomēr atsevišķos gadījumos mēģināšu tam pievērsties – tagad, piemēram, gatavoju vienu lekciju, lai uzstātos zinātniskā LU Juridiskās fakultātes notikumā. Šobrīd strādāju pie tā, lai netieši uzlabotu zinātnieku ikdienas darbu – sakārtojot un pilnveidojot zinātnes vidi. Viens no maniem mērķiem ir zinātnieku, pasniedzēju un skolotāju profesijas prestiža celšana, līdz ar to plānoju iesaistīties ar zinātni saistītos pasākumos. Nevēlos gan izcelt tieši LZA pasākumus, jo nozīmīga ir arī zinātnes popularizēšana skolēniem, mūsu zinātnieku sasniegumu Eiropas līmenī novērtēšana, plānošana nākošajai Eiropas Savienības ietvarprogrammai “Apvāršnis Eiropa” un daudzas citas aktivitātes, kas atspoguļo zinātnieku ikdienas darbu.

Publiciātes foto - Valsts kanceleja

LATVIJAS MINISTRU PREZIDENTAM

PhD **Arturam Krišjānim KARIŅAM**

Jūsu vadītajā valdībā gan Ministru prezidents Jūsu personā, gan izglītības un zinātnes ministre nāk no akadēmiskajām aprindām, jums ir doktora grāds lingvistikā. Savā uzrunā Latvijas Zinātņu akadēmijas Pavasara pilnsapulcē Ilga Šuplinska atklāja, ka “budžeta vidēja termiņa ietvarā zinātne būs prioritāte Nr. 1”. Ministre arī uzsvēra, ka šis jautājums ir pārrunāts

ar Jums un panākta vienošanās par atbalstu tā risināšanā, iesaistot arī citas ministrijas zinātnes finansēšanā. Vai varam cerēt uz attieksmes maiņu pret zinātniekiem un zinātni Latvijā? Vai zinātnes finansējums varētu jūtami palielināties jau nākamgad?

Ja vēlamies izrauties no zemo algu slazda un valstī ražot preces un sniegt pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību, tad mums neizbēgami ir jāstiprina zinātne, pētniecība un at-tistība kopumā. Bez papildu naudas ieguldījumiem tas nav iespējams, taču ar naudu vien nepietiks. Paralēli ir nepieciešamas reformas, kas veicinātu profesionālu nozares pārval-

“VEIKSMES ATSLĒGA IR AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES KONSOLIDĀCIJĀ, PAAUGSTINOT AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES NOZARU STARPTAUTISKO KONKURĒTSPĒJU!”

di, augstvērtīgus pētījumus un ciešu sasaisti starp zinātni un apmācības standartiem.

Eiropas Komisijas analītiskajos dokumentos atzīts, ka pēcsociālisma valstu zinātniekiem ir mazas iespējas grantu konkursos uzvarēt pieredzējušās un bagātās Rietumvalstu universitātes un zinātniskos institūtus. No Latvijas budžeta ES zinātnes budžetā mēs iemaksājam summas, kuras knapi spējam konkursu ceļā atgūt. Vai, izmantojot savu Eiropas parlamenta darba pieredzi, Jūs saredzat, kā šo situāciju varētu mainīt?

Mūsu augstākās izglītības un zinātnes bāzes ir saskaldītas. Ir nepieciešama šo jomu

konsolidēšana un stiprināšana, lai tās kalpotu mūsu valsts ilgtermiņa attīstības interesēm.

Kā vērtējat Latvijas zinātniekus, viņu spējas dot pienesumu pasaulei? Kādas ir Latvijas zinātnieku neizmantotās iespējas Jūsu skatījumā un kādos virzienos būtu vērts mobilizēt zinātnei atvēlētos resursus?

Veiksmes atslēga ir augstākās izglītības un zinātnes konsolidācijā, paaugstinot augstākās izglītības un zinātnes nozaru starptautisko konkurētspēju un veidojot būtisku pienesumu tautsaimniecībai. Tas ir izdarāms. No valdības puses ir nedalīts atbalsts šādām pārmaiņām.

